

Filmová okénka – námět na činnosti rozvíjející matematickou gramotnost dětí předškolního věku

Aktivita má při zachování stejného principu mnoho variant, lze ji využít pro různá témata.

Učitel/ka s dětmi pozoruje děj (popř. společně situace vytváří) a průběžně v několika fázích (6 – 10) jednotlivé situace „nafotí“ - zaznamená na digitální fotoaparát. Podle vyspělosti dětí mohou situace fotit děti samostatně nebo s dopomocí učitelky. Využíváme situačního učení, vycházíme z běžných denních aktivit a her. Zapojujeme děti do navrhování a ztvárňování situací a činností, o jejichž dokumentování mají zájem, podporujeme tak jejich angažovanost v procesu učení.

Příklady:

- a. stavíme hrad (z písku, kostek)
- b. zavazujeme tkaničku
- c. češeme se - pleteme copánek
- d. postup činností při svačině, obědě... (včetně přípravy a úklidu)
- e. např. jíme jablko, loupeme okurku, mandarinku, zdobíme perníčky, ...
- f. oblékáme se na procházku (v zimě je více oblečení, je možnost náročnější sady obrázků)
- g. krátkodobé pokusy např. - klíčení fazole

Fotografie vytiskneme a vytvoříme sady pevných (zalaminovaných) kartiček s fotografiemi pro jednotlivé situace.

Činnost dětí spočívá v třídění jednotlivých kartiček do skupin podle zdokumentované situace. Vznikne skupina fotografií „stavba hradu“, skupina „pleteme cop“ atd. Kartičky odpovídající jedné činnosti/jednomu tématu děti uspořádají podle časové následnosti. Je nosná i varianta, kdy v seřazených sadách hledají chybu, opravují nesprávný sled, zdůvodňují svá řešení. Směr řazení kartiček je individuální, je vhodné děti podporovat v řazení např. (zprava doleva, na šikmo, shora dolů i opačně). Z hlediska propedeutiky aritmetiky (číselná osa včetně záporných čísel) a geometrie (zobrazování těles) je třeba pracovat se všemi směry (Kaslová str. 94). Např. učitelka položí první a poslední kartičku (první dolů, poslední nahoru) a dítě skládá ostatní obrázky.

Vedeme děti k vrstevnickému učení - podporujeme situace, kdy děti převezmou iniciativu, samy začnou vymýšlet další zadání úkolů a ve dvojici nebo skupinkách je řeší.

Po skončení činnosti při závěrečné reflexi ponecháme dětem možnost vlastní prezentace. Děti komentují průběh činnosti, vysvětlují, jak úkol řešily, jak postupovaly, co se jim dařilo, co pro ně bylo obtížné.

Pro podporu rozvoje matematické gramotnosti a infromatického myšlení je třeba dbát na to, abychom dětem předkládali takové činnosti, které je učí orientaci v ploše a prostoru v různých směrech (odlišně od čtenářské gramotnosti, kde potřebujeme, aby se dítě orientovalo v textu, tedy shora dolů a zleva doprava). Je dobré využít i zařazení chyb a záměn (vlození kartičky, která do sady nepatří, chybný sled kartiček). I zařazování těchto nesrovnalostí lze gradovat.

Jednoduchá varianta záznamu děje "Jíme jablko"

Zdroje:

ČERNEK, P., LIŠKOVÁ, H. *Prvňáčku, pojď si hrát*. Albra, Praha 2000.

FUCHS, LIŠKOVÁ, ZELENDOVÁ: *Rozvoj předmatematických představ dětí předškolního věku* (Metodický průvodce), JČMF, Praha 2015.

Dostupné na: <https://www.vospsspgs.cz/rozvoj-predmatematickych-predstav-deti-predskolniho-veku-metodicky-pruvodce>

KASLOVÁ, M. *Předmatematické činnosti v předškolním vzdělávání*. RAABE Praha 2010. ISBN: 978-80-86307-96-1